

Update : 01-03- 2026	Uitgiftedatum 15.10.2025	
TITEL	VEILIG EN GEZONDHEID	
PROTOCOL	VEILIG SLAPEN	

Het protocol Veilig Slapen biedt SKO-ALV eenduidig beleid met handvaten voor de uitvoering in de praktijk om risico's tot het uiterste te beperken ter voorkoming van wiegendood voor kinderen tot 2 jaar.

SKOALV volgt de [Landelijke JGZ-richtlijn Preventie wiegendood](#) zodat baby's veilig kunnen rusten en slapen en ouders met vertrouwen hun kind achterlaten.

De mogelijkheden tot preventie zijn tijdens kinderopvang in onze Stichting niet wezenlijk anders dan in thuissituaties, maar toch kunnen de toepassingen verschillen omdat de omstandigheden anders zijn zoals andere verzorgers, geluiden, geuren, bedjes, dagindeling.

Communicatie met ouders

Wij vinden het belangrijk dat onze pedagogische professionals ouders kunnen informeren over Veilig Slapen in ons Kinderdagverblijf en in de thuissituatie.

Aanmelding:

- Goede afstemming met ouders is essentieel.
- Wij brengen ouders al vóór de geboorte van hun baby op de hoogte van het Veilig Slapen beleid en er is specifiek aandacht voor kritieke ontwikkelingsfasen, zoals het moment dat een baby voor het eerst naar de buik rolt. Deze fase valt vaak samen met de start in de kinderopvang en vraagt om extra alertheid.
- Er zijn dan nog geen vaste verzorgingsroutines ontstaan bij ouders. Doordat ouders van tevoren weten wat er van hen wordt verwacht, kunnen zij hier rekening mee houden en zijn ouders goed voorbereid als hun baby naar onze opvang komt.
- Het protocol Veilig Slapen en 4 filmpjes, gericht op Veilig Slapen zijn te vinden in ons ouderportaal.
- Het protocol Veilig Slapen en 4 filmpjes, gericht op Veilig Slapen zijn binnenkort te vinden op onze website en in ons ouderportaal.

Intake:

- In de intake is er uitgebreide aandacht voor Veilig Slapen.
- Voor jonge baby's blijkt de overgang van thuis naar kinderopvang vaak een grote gebeurtenis. Want er verandert veel voor een baby op de kinderopvang. Andere verzorgers, nieuwe geluiden en geuren, een ander bedje, een afwijkende dagindeling, en vaak voeding uit een flesje. Deze veranderingen van routine kunnen stress veroorzaken. Stress kan van invloed zijn op de risicofactoren rond wiegendood. Daarom is het belangrijk om een baby langzaam te laten wennen, om de overgang van thuis naar de kinderopvang zo soepel mogelijk te laten verlopen.

- In de intake wordt specifiek benoemd dat het belangrijk is dat, als hun baby voor het eerst naar de opvang gaat, dat het gewend is aan het slapen op de rug, in een slaapzak, in een bedje in de slaapkamer.
- Een afwijkend slaapverzoek brengt risico's met zich mee en is alleen toegestaan onder strikte voorwaarden. Wij vinden het belangrijk om het gesprek te voeren met ouders en de reden achter het verzoek schriftelijk vast te leggen en ondertekenen

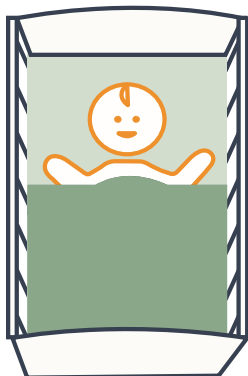
JGZ:

- Wij hebben een samenwerkingsverband met de Jeugdgezondheidszorg.
- JGZ geeft ouders op het consultatiebureau voorlichting over Veilig Slapen en adviseert ons bij specifieke vragen.

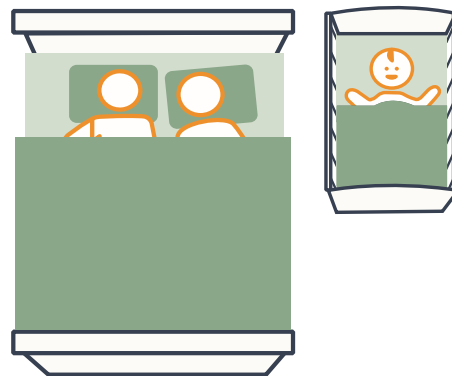
Voorkom wiegendood met de 4 van Veilig Slapen

Als ik mijn baby in bed leg

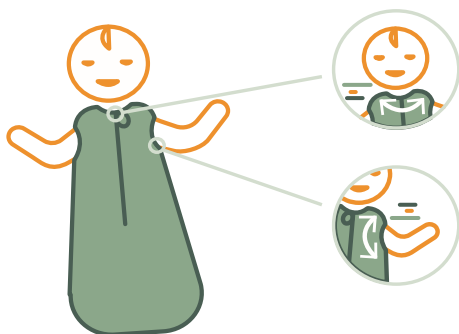
1 ...dan leg ik mijn baby op de rug

2 ...dan leg ik mijn baby in een eigen bedje

3 ...dan leg ik mijn baby in een slaapzak

4 ...dan leg ik mijn baby in een leeg bedje

Richtlijnen binnen SKOALV als wij een baby in bed leggen:

- Alle bedden (enkel of stapelbed) voldoen aan de wettelijke eisen.

Wij leggen baby's in een leeg bedje

- Er liggen geen zeiltjes, tuigjes, koorden of voorwerpen van zacht plastic in het bedje
- Er liggen geen kussenachtige materialen in het bed, zoals een kussen, een grote knuffel, hoofd- en zijwandbeschermers, babynestje, stabilisatierolletjes, zijligkussentjes of -wigjes, hoofdbeschermers gewatteerde kussenachtige materialen, waaronder knuffels en dergelijke.

Een (klein) knuffeldoekje, zonder vulling, mag wel

- Waar het bij knuffels om gaat, is de kans dat een baby er met het gezichtje tegenaan komt te liggen en erin wegzakt. Dan wordt de neus en mond afgesloten en kan het niet goed ademen. Dat kan alleen bij grote, gevulde knuffels gebeuren. Een klein knuffeldoekje heeft alleen een stevig gevuld kopje en bestaat verder uit twee laagjes stof. Ook is het klein, waardoor het wel op het gezichtje van een baby kan komen te liggen, maar dit niet volledig kan afsluiten tot op het matras
- Voor kinderen vanaf 1 jaar geldt dat zij wel een knuffeltje mee mogen in bed, mits het gevulde deel van de knuffel niet groter is dan het hoofdje van het kind

Rugligging is altijd de norm

- Een baby die zelf naar de buik draait, leg je terug op de rug. Pas als een baby vlot van rug naar buik én terug kan draaien, hoeft dit niet meer.

Wij dragen er zorg voor dat de baby's niet te warm liggen

- De temperatuur in de slaapkamer is bij voorkeur 15-20 graden De slaapkamers worden regelmatig gelucht
- Bij hoge buitentemperaturen in de zomer is de maximale adviestemperatuur van 20 graden in de slaapkamers niet altijd haalbaar. Dat is ook niet nodig, zelfs niet wenselijk. Het is beter om het verschil tussen binnen- en buitentemperatuur niet te groot te maken op tropische dagen. Een vuistregel die in de praktijk gehanteerd wordt is 5 graden koeler binnen dan buiten.
- In dat geval kan de slaapkamer voordat de kinderen gaan slapen gekoeld worden met een airco of ventilator. Meer informatie in ons hitteprotocol.
- Er worden nooit dekbedjes gebruikt en in principe ook geen lakens en dekens.
- **Als wij een baby in bed leggen, dan leggen wij de baby in een slaapzak.** Een slaapzak is het meest veilige beddengoed. Extra beddengoed (laken en deken) is niet nodig en gebruiken we dus niet standaard. In een slaapzak blijft het gezicht van de baby vrij, waardoor het altijd goed kan ademen. Zodra de baby gaat bewegen, vaak al na een paar weken, kun je het beste een babyslaapzak gebruiken.
- Voordelen: Jonge baby's rollen minder makkelijk naar hun buik, kan niet bloot komen te liggen, kan moeilijker uit bed klimmen, de slaapzak blijft warm, ook als je je baby eruit haalt om te voeden.

Wat is een veilige slaapzak?

- **Niet te warm:** de temperatuur in de slaapkamer is bepalend voor het type (met of zonder mouwen) en de dikte van de slaapzak.

Met de bovenkant van de vingers, voelen we aan de achterzijde van het nekje. Zolang het nekje van een baby in bed prettig (= lauw) aanvoelt, heeft de baby het aangenaam.

- **Niet te groot:** de armgaten en de halsopening moeten goed aansluiten, zodat een baby niet met het hoofdje of de armen in de slaapzak terecht kan komen.
- **Sluit met een rits:** niet met knopen of drukkers. De sluiting van de rits zit ter hoogte van de onderbeentjes. Dit voorkomt dat de grootte van de halsopening kan variëren of een baby de sluiting kan openen.
- **Armen kunnen vrij bewegen:** de armen van de baby zitten niet opgesloten in de slaapzak of in een gedwongen stand omhoog.

Overig:

- Is een baby bij het slapen gewend aan een fopspeen? Geef deze dan ook bij de opvang consequent voor het slapen, omdat veranderingen in routine het risico kunnen verhogen..
- Wij controleren altijd of de medicijnen op naam van het betreffende kind staan.

Richtlijnen binnen SKOALV i.v.m. een afwijkend slaapverzoek

Rugligging is altijd de norm.

- Alleen in zeer uitzonderlijke gevallen wordt buikligging met toestemming van de ouders toegestaan.

Inbakeren

- Als ouders nadrukkelijk vragen om hun kind op de door hen toegepaste wijze ingebakerd moet worden, dient eerst nagegaan te worden of ouders deskundig advies (kinderarts/JGZ) hebben ingewonnen. Vanaf 4 maanden wordt in overleg met de ouders het inbakeren geleidelijk afgebouwd. Starten na 4 maanden is niet toegestaan, en vanaf 6 maanden moet inbakeren altijd gestopt zijn.
- Bij koorts of ziekte wordt er niet ingebakerd.
- Baby's die ziek zijn, denk aan koorts, luchtweginfectie, verkoudheid, heupdysplasie, scoliose of binnen 24 uur na vaccinatie, worden niet ingebakerd.
- Er wordt ingebakerd met een kant-en-klare inbakerdoek (geen losse doeken).
- Een meegebrachte inbakerdoek wordt alleen gebruikt als deze eenvoudig te hanteren is en de betrokken medewerkers een duidelijk instructie hebben ontvangen van de ouders. De betrokken medewerkers voelen zich comfortabel en bekwaam om het inbakeren uit te voeren.
- Als een baby eerder, dus voor de leeftijd van 6 maanden, al een poging doet om te gaan draaien van rug naar buik, moet het inbakeren direct gestopt worden. Het is van groot belang dat ouders en pedagogisch professionals signalen van een eerste poging tot omdraaien met elkaar bespreken.

Reflux

- Uit onderzoek blijkt dat het schuin leggen van baby's niet werkt om reflux te verminderen. Het kan zelfs gevaarlijk zijn omdat een baby naar beneden kan glijden in bed en onder het beddengoed kan komen, wat ademhalingsproblemen kan veroorzaken. Het is beter om je baby tijdens het voeden wat schuin omhoog te houden en na het voeden rechtop te laten zitten.

Slapen in een (hang)wieg

- Startende baby's kunnen tijdelijk op de groep slapen in een veilige (hang)wieg. De wieg moet voldoen aan de Europese veiligheidsnorm EN1130. Belangrijk is dat de wieg een vlakke, stevige bodem heeft en geen kussenachtige zijwanden. Plaats de wieg op een rustige plek op de groep, dit zorgt voor nabijheid en makkelijkere controle van de baby.
- Zolang een baby nog niet kan omrollen van rug naar buik, maar ook in de fase waarin het aanstalten maakt om te gaan omrollen van rug naar buik, maar nog niet terug kan rollen mag het in de wieg slapen. Zodra een baby beweeglijker wordt, waarbij het bijvoorbeeld omrolt en probeert op de knietjes te gaan, dan mag het wiegje niet meer gebruikt worden.

Kinderen van 18 maanden

- Het protocol geldt voor kinderen tot 2 jaar. Vanaf 18 maanden mogen kinderen eventueel in een laag bedje of stretcher slapen; dan is het protocol niet meer van toepassing

Hoe zorgen wij voor voldoende toezicht?

In het 1e levensjaar is de kans op wiegendood het grootst, daarom is het in die fase extra belangrijk om deze richtlijn van 15 minuten (of 10 minuten in de kritieke fase) te hanteren. Bij kinderen van 1 jaar, die goed slapen en niet ziek zijn, kan een iets ruimer interval gehanteerd worden als 15 minuten niet haalbaar is, met een minimum van elke 30 minuten.

Regelmatig bij de slapende kinderen gaan kijken is een belangrijke beschermende maatregel om zo snel mogelijk een risicovolle situatie te signaleren. Met een fysieke controle wordt bedoeld dat gecontroleerd wordt of de baby rustig op de rug ligt te slapen. Dit wordt bij voorkeur gedaan door de slaapkamer in te gaan en in de bedjes te kijken. Heeft de slaapruiimte een raam, waardoor goed zicht is op de te controleren baby's, dan mag ook door het raam gekeken worden.

Aanvullend op het fysieke toezicht, kan het gebruik van een babyfoon met camera helpend zijn. De camera is belangrijk om vast te stellen of een baby bijvoorbeeld veilig op de rug ligt.

Situaties waarin een babyfoon nuttig is, is bijvoorbeeld tijdens het buiten spelen.

Het uitgangspunt

- Het uitgangspunt is om eens per 15 minuten ter controle langs alle kinderen te gaan.
- We kijken telkens als we een kindje naar bed brengen, ter controle ook even in de andere bedjes.
- Startende baby's houden we zoveel mogelijk extra in het oog. Er zijn aanwijzingen dat veranderingen in omstandigheden en routine bij (jonge) baby's stress en slaapverstoring veroorzaken. We controleren daarom de eerste weken vaker. Het uitgangspunt is eens per 10 minuten.

- We houden baby's die in de ontwikkelfase zitten, waarin ze bijna gaan omdraaien van rug naar buik en baby's die net voor de eerste keer zijn omgedraaid, extra goed in de gaten. We controleren daarom de eerste weken vaker. Het uitgangspunt is eens per 10 minuten.
- Bij kinderen van 1 jaar, die goed slapen en niet ziek zijn, kan een iets ruimer interval gehanteerd worden als 15 minuten niet haalbaar is, met een minimum van elke 30 minuten.
- Houd voor kinderen met koorts als uitgangspunt van elke 10 minuten controle aan. Zorg er verder voor dat een kind met koorts minder warm aangekleed is en/of in een dunnere slaapzak slaapt.

Slapen in de groep

- Om startende jonge baby's extra in de gaten te kunnen houden, laten we een baby soms tijdelijk op de groep slapen in een veilig bedje of wiegje in een rustige hoek.

Logboek

- Het noteren van de tijdstippen van controleren zijn van belang op het moment dat zich een calamiteit voordoet. Indien dat het geval is, is het dringende advies de tijden over te nemen en vast te leggen. Is de dag zonder problemen verlopen, dan zijn de controletijden van die dag niet meer relevant en hoeven niet bewaard te worden.

Informatieve video's

- De 4 van Veilig Slapen

<https://youtu.be/R-VskC01ULY>

- Zes tips om je baby veilig te laten slapen

<https://youtu.be/JfCzoD4dvSI>

- Tips voor het creëren van een veilige en fijne slaapplek voor je baby

<https://youtu.be/WieJQ7x1wTc>

- Samen slapen met je baby

<https://youtu.be/svp6MsR-we0>

Informatiebronnen

[Landelijke JGZ-richtlijn Preventie wiegendood](#)

GroeiGids: <https://www.groeiuids.nl/wiegendood>

Veiligheid in de Kinderopvang

<https://www.veiligheid.nl/themas/kinderveiligheid/protocol/protocol-veilig-slapen-de-kinderopvang>

Toestemmingsformulier bij afwijkend slaapverzoek

https://www.veiligheid.nl/sites/default/files/2025-10/Toestemmingsformulier.pdf?_gl=1*en3hrl*_up*MQ..*_ga*MjY5MzAzOTUzLjE3NjEzMTkzNzQ.*_ga_RFJ7YRGMBP*czE3NjEzMTkzNzMkbzEkZzAkdDE3NjEzMTkzNzMkajYwJGwwJGgw

De vier belangrijkste adviezen over veilig slapen zijn samengevat in 'De 4 van Veilig Slapen'. De adviezen zijn beschikbaar in het Nederlands, Engels, Frans, Russisch, Spaans, Somalisch, Turks, Tigrinya, Arabisch, Oekraïens en Farsi. Download ze hieronder.

[Vertalingen: De 4 van Veilig Slapen | VeiligheidNL](#)

Test jouw kennis over slapen. Doe nu de slaapttest voor professionals [Start de test](#)